

sker skal man jo nemlig tage fra andre Moser. Forholdet er det, at der vil blive produceret de Tørv, som der kan skaffes Arbejdere til, og om Tørvene saa produceres det ene eller det andet Sted, kan være ligegyldigt. Dog er det naturligvis bedst, at de produceres paa de Steder, man har nemmest Adgang til.

Et andet Formaal med Lovforslaget er at faa disse store Arealer udnyttede. Ja, vi har set mange Steder, hvor der blev paastaet, at der var Mulighed for at udnytte Arealer, uden at de vedkommende Foretagender har været rentable. Vi har f. Eks. set flere Søudtørringer, hvor der var langt større Muligheder for Landbrug og for Produktion af det, som Landbruget behøver, end der er i disse Moser, og dog ser vi, at den ene efter den anden af disse Søudtørringer er endt med et kolossalt Tab for dem, der har paaatget sig dem. Og jeg gad vide, om Staten forstaar at administrere billigere, end man har administreret ved disse Søudtørringer. Jeg kender ikke den store Vildmose, men det ærede 2det Medlem for 7de Kreds (Døcker) oplyste, at der var ikke saa faa Mennesker, der fik deres Brændsel fra den store Vildmose. Jeg er ikke kendt over hele den lille Vildmose, men jeg kender en stor Del af den, og jeg kan forsikre den højtærede Minister om, at Tørvejorden der er saa løs ligefra Overfladen og ned til den faste Undergrund, at der ikke kan være Tale om at anvende den til almindelig Produktion, for Tørven vil blive altfor voluminøs. Det ærede Medlem (Jørgen Hald) der talte for det radikale Parti, sagde, at naar Tørvejorden bliver udgravet, synker Tørvemassen sammen. Ja, det vil jeg godt indrømme, men jeg har ved at køre tværs over Mosen set den hele udgravet, uden at se, at den var sunket sammen. Den har ikke været løftet af Vandet, saa den vil heller ikke, naar den afgraves, blive trykket sammen. Nu tænker man paa at omdanne disse Arealer til frugtbar Agerjord. Hvad vil det sige? Skal man smide 2—3 Aen løs Tørvejord ned? Der er nemlig paa Steder intet af den, som dur til at fremstille Brændselmateriale. Skal man da smide den ned og saa grave Jord andetsteds og lægge paa? Jeg tror i det hele taget, at man forser sig en hel

Del paa, at man vil have den hollandske Kultur indført i vore Moser, vi maa huske paa, at Holland er et meget mindre Land end Danmark, og at det har omtrent dobbelt saa stor Befolkning. Der graves Tørv, som sendes i Kaag ind til Byerne og afleveres der. Saa faar de samtidig tilbage Affald, Sand, Grus og andre Uhumskheder, som findes i Byerne, og som saa bliver lagt ud paa disse Arealer, som de har bragt saa langt ned, at de ikke lider af Vandet. Det er noget helt andet end, naar vi skulde begynde paa at grave Tørv i Moser som Lille Vildmose og Store Vildmose. De ligger langt fra et saadant Centrum, som kan give dem Gødning eller Blandingsstoffer, som kan fremkalde stor Afrøde.

Jeg kan ikke se, at der vil være noget forsømt ved, at dette Lovforslag ikke bliver vedtaget i denne Samling, og det saa meget mindre, som den højtærede Minister har ment, at en Undersøgelse kunde gøres i Løbet af 2 Maaneder. Lad saa den kommende Rigsdag tage Ansvaret for hele dette Arbejde. Tørvfabrikationen kan dog ikke komme i Gang i Aar, og de 2 Maaneder — jeg antager, at den kommende Rigsdag snart vil blive kaldt sammen — er dog ikke mere end, at der hen paa Efteraaret kan tages fat paa Kanalgravningen og sligt. Det er desuden snarere om Efteraaret, der kan blive Mangel paa Arbejde paa Landet end om Foraaret eller Sommeren, da man har Brug for al den Arbejdskraft, der kan fremskaffes. Jeg haaber, at der maa blive nedsat et Udvalg, som nærmere vil prøve, om det virkelig er værd, at vi i dette Øjeblik begynder at ekspropriere Vildmoserne for at afhjælpe Arbejdsløshed og Brændselnød. Jeg kan ikke se rettere, end at naar de tilstrækkelige Oplysninger kan skaffes paa 2 Maaneder, maa det selv længere hen paa Aaret være tidsnok at faa den Sag ordnet.

Rambusch: Jeg vilde gerne yde et lille Bidrag til Belysning af et af de Spørgsmaal, som har været diskuteret i Dag, nemlig Spørgsmaalet om Kvaliteten af Tørvene i Lille Vildmose, da jeg har haft Lejlighed til at stifte noget Bekendtskab dermed. For en Aarrække siden var jeg i